

Дмитренко Наталя Євгенівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри методики навчання іноземних мов,
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
ORCID ID 0000-0002-3556-0003
nataliadmitrenko0302@gmail.com

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК І ВМІНЬ АВТОНОМНОГО НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО АНГЛОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ СТУДЕНТІВ ЗВО

У статті розглядається питання розширення знань, формування навичок і розвитку вмінь автономного навчання професійно орієнтованого англomовного спілкування студентів закладів вищої освіти (ЗВО). Наведено визначення «автономного навчання професійно орієнтованого англomовного спілкування» як вільної, самостійно обраної і керованої, внутрішньо мотивованої освітньої діяльності з оволодіння професійно орієнтованим англomовним спілкуванням, що передбачає виконання студентами встановленого порядку дій: визначення мети й завдань освітньої діяльності, надання цій діяльності особистісно значущого змісту, підпорядкування інших інтересів і форм зайнятості досягненню поставленої мети, самоорганізація у визначенні навчальних дій і часу виконання та самоконтроль їх виконання. Продемонстровано приклади вправ на розширення знань і формування навичок автономного навчання. Представлено комплекс умінь автономного навчання професійно орієнтованого англomовного спілкування, який включає: уміння формулювати цілі та планувати освітню діяльність; методологічні вміння; рефлексивно-оцінювальні вміння; коригувальні вміння. Охарактеризовано етапи автономного навчання, а саме: підготовчого; вибору цілі та способу дії; регуляції зусиль і планування; рефлексивного. Розроблено систему вправ на розвиток умінь автономного навчання, яка є співвідношенням етапів автономного навчання з групами вправ і змістом завдань, спрямованих на розвиток умінь в автономному навчанні професійно орієнтованого англomовного спілкування студентів ЗВО. Визначено, що навчальна автономія студентів ЗВО є обмеженою та передбачає активну співпрацю студентів і викладача в освітньому процесі та може бути охарактеризована трьома підрівнями: рецептивним, репродуктивним і продуктивним.

Ключові слова: автономне навчання; професійно орієнтоване англomовне спілкування; навчальна автономія; система вправ; комплекс умінь.

Дмитренко Наталья Евгеньевна,
кандидат педагогических наук, доцент,
доцент кафедры методики обучения иностранным языкам,
Винницкий государственный педагогический университет
имени Михаила Коцюбинского
ORCID ID 0000-0002-3556-0003
nataliadmitrenko0302@gmail.com

ФОРМИРОВАНИЕ НАВЫКОВ И УМЕНИЙ
АВТОНОМНОГО ОБУЧЕНИЯ
ПРОФЕССИОНАЛЬНО ОРИЕНТИРОВАННОГО
АНГЛОЯЗЫЧНОГО ОБЩЕНИЯ СТУДЕНТОВ
ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ

В статье рассматривается вопрос расширения знаний, формирование навыков и развития умений автономного обучения профессионально ориентированного англomовного общения студентов высших учебных заведений. Приведено определение «автономного обучения профессионально ориентированного англomовного общения» как свободной, самостоятельной выбранной и управляемой, внутренне мотивированной учебной деятельности по овладению профессионально ориентированным англomовным общением, которая предусматривает выполнение студентами установленного порядка действий: определение целей и задач учебной деятельности, предоставление этой деятельности лично значимого содержания, подчинение других интересов и форм занятости достижению поставленной цели, самоорганизация в определении учебных действий и времени выполнения и самоконтроль их выполнения. Продемонстрировано примеры упражнений на расширение знаний и формирование навыков автономного обучения. Представлен комплекс умений автономного обучения профессионально ориентированного англomовного общения, который включает: умение формулировать цели и планировать учебную деятельность; методологические умения; рефлексивно-оценочные умения; корректирующие умения. Охарактеризованы этапы автономного обучения, а именно: подготовительного; выбора цели и способа действия; регуляции усилий и планирования; рефлексивного. Разработана система упражнений на развитие умений автономного обучения, которая представляет собой соотношение этапов автономного обучения с группами упражнений и содержанием задач, направленных на развитие умений в автономном обучении профессионально ориентированного англomовного общения студентов высших учебных заведений. Определено, что учебная автономия студентов высших учебных заведений ограничена и предполагает активное сотрудничество студентов и преподавателя в образовательном процессе и может быть охарактеризована тремя подуровнями: рецептивным, репродуктивным и продуктивным.

Ключевые слова: автономное обучение; профессионально ориентированное англomовное общение; учебная автономия; система упражнений; комплекс умений.

Dmitrenko, Natalia,
PhD in Pedagogy, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Methods of Teaching
Foreign Languages
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskiy State Pedagogical University
ORCID ID 0000-0002-3556-0003
nataliadmitrenko0302@gmail.com

HIGHER EDUCATION ESTABLISHMENTS STUDENTS PROFESSIONALLY ORIENTED ENGLISH COMMUNICATION SKILLS AND ABILITIES OF AUTONOMOUS LEARNING DEVELOPMENT

The article considers the issue of expanding knowledge, developing skills and abilities of autonomous learning of professionally oriented English communication of students of higher education establishments. The definition of "autonomous learning of professionally oriented English communication" is presented as a free, self-selected and managed, internally motivated learning activities to master professionally oriented English communication, which involves students to follow the established procedure: defining the purpose and objectives of educational activities, giving this activity personally meaningful content, subordination of other interests and forms of employment to achieve the set purpose, self-organization in definition of educational actions and time of performance and self-control of their performance. Examples of tasks for expanding knowledge and developing skills of autonomous learning are demonstrated. A set of abilities of autonomous learning of professionally oriented English communication is presented, which includes: the ability to formulate goals and plan educational activities; methodological skills; reflexive and evaluative skills; corrective skills. The stages of autonomous learning are characterized, namely: preparatory; choice of purpose and mode of action; effort regulation and planning; reflexive. A system of exercises and tasks for the development of autonomous learning skills has been developed, which is the ratio of the stages of autonomous learning with groups of exercises and the content of tasks aimed at developing skills in autonomous learning of professionally oriented English communication. It is determined that the educational autonomy of students is limited and involves active cooperation of students and teachers in the educational process and can be characterized by three sub-levels: receptive, reproductive and productive.

Key words: *autonomous learning; professionally oriented English communication; educational autonomy; system of exercises; skill set.*

Постановка проблеми. Узагальнення наукових уявлень про сутність поняття, обраного нами для вивчення, дозволяє сформулювати власне визначення терміна «автономне навчання». Таким навчанням ми вважаємо освітній процес, за якого особистість виявляє бажання й здатність виступати відповідальним суб'єктом процесу навчання, здійснювати самостійну освітню діяльність і саморозвиватися в освітньому та професійному аспектах. Відповідно, автономне навчання іноземної мови забезпечує самовизначення й самореалізацію студента в процесі вивчення іноземної мови.

Отже, автономне навчання професійно орієнтованого англомовного спілкування – це, насамперед, вільна, самостійно обрана і керована, внутрішньо мотивована освітня діяльність з оволодіння професійно орієнтованим англомовним спілкуванням, яка передбачає виконання студентами встановленого порядку дій: визначення мети й завдань освітньої діяльності, надання цій діяльності особистісно значущого змісту, підпорядкування інших інтересів

і форм зайнятості досягненню поставленої мети, самоорганізація у визначенні навчальних дій і часу виконання та самоконтроль їх виконання.

Для ефективного функціонування автономного навчання студенти мають оволодіти цілим спектром важливих знань вузького навчального й широкого універсального характеру, що сприятиме виробленню умінь і навичок, тобто знати, як усвідомлювати власні потреби та цілі, планувати освітній процес; добирати необхідні матеріали, а також стратегії і прийоми навчання; користуватися різними видами навчальних матеріалів; розв'язувати різнопланові завдання; осмислювати й обговорювати хід і результати освітньої діяльності, а також власний навчальний стиль; взаємодіяти з викладачем та одногрупниками, співпрацювати, підтримувати інших тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз науково-педагогічної вітчизняної та зарубіжної літератури й електронних ресурсів засвідчив, що проблема автономного навчання іноземної мови перебуває в центрі досліджень таких науковців: Ф. Бенсон, П. Біммель, А. Венден, Д. Волф, Л. Дікінсон, Н. Коряковцева, С. Коттералл, Д. Літл, У. Літлвуд, С. О'Маллі, Д. Ньюнан, Р. Оксфорд, Ю. Рампільйон, Г. Рейндерз, К. Роджерз, Дж. Рубін, Б. Сінклер, О. Соловова, Т. Тернових, Г. Холек, А. Чамот та інших. Українські дослідники Н. Бориско, С. Боднар, О. Герасимова, Л. Журавська, І. Задорожна, Є. Іжко, О. Іщенко, Т. Караєва, О. Ковальчук, Н. Ленюк, І. Михайлова, С. Ніколаєва, Ю. Петровська, О. Сергєєва, О. Смольнікова, З. Соломко, О. Тарнопольський, А. Томашевська, Н. Хорошилова, О. Шерстюк та інші, взявши за основу досвід зарубіжних педагогів і психологів у формуванні концепції автономного навчання, продовжили розробляти цю проблему на ґрунті вітчизняної системи освіти з урахуванням її специфіки і традицій, спираючись на загальні положення особистісно орієнтованого навчання, гуманістичної спрямованості та демократизації освіти. Проблема професійно орієнтованого англомовного спілкування студентів немовних спеціальностей розглядається дослідниками з різних галузей знань: психології (Г. Андрєєва, І. Зимня, О. Леонтєв, Б. Ломов та інші), педагогіки (А. Ксенофонтowa, С. Мітіна, Ю. Варданян, А. Хуторський та інші), методики навчання іноземних мов (І. Бім, Н. Гальскова, С. Ніколаєва, А. Щукін та інші).

Мета статті: представити комплекс умінь та етапи автономного навчання професійно орієнтованого англомовного спілкування, розробити систему вправ на розвиток умінь автономного навчання, а також представити приклади вправ на розширення знань і формування навичок автономного навчання професійно орієнтованого англомовного спілкування студентів ЗВО.

Виклад основного матеріалу дослідження. До комплексу вмінь автономного навчання професійно орієнтованого англомовного спілкування відносимо:

1) вміння формулювати цілі та планувати освітню діяльність: визначати цілі вивчення іноземної мови, самостійно оцінювати свій стартовий рівень володіння іноземною мовою і власний досвід у вивченні мови й культури, ставити адекватне навчальне завдання;

2) методологічні вміння: оцінювати і співвідносити навчальне завдання з конкретним навчальним контекстом з урахуванням власних потреб та інтересів у сфері вивчення іноземної мови; обирати відповідні засоби для розв'язання навчального завдання; визначати очікувані результати вирішуваного навчального завдання; обирати стратегії і прийоми оволодіння, адекватні навчальному завданню і згідно з індивідуальним навчальним стилем, а також усвідомлювати механізми оволодіння іноземною мовою та її функціонування;

3) рефлексивно-оцінювальні вміння: контролювати результат розв'язання навчального завдання; давати оцінку розв'язання навчального завдання з погляду успішності оволодіння й використання мови, що вивчається, і водночас адекватності й ефективності обраних навчальних стратегій і прийомів;

4) коригувальні вміння: вносити певну самокорекцію в результат розв'язання навчального завдання або в подальшу аналогічну освітню діяльність, а також здійснювати самопідтримку досягнутого результату в оволодінні іноземною мовою й отриманого навчального досвіду.

Вважаємо, що студент ЗВО, виконуючи будь-яку освітню діяльність в автономному режимі, буде проходити *такі етапи автономного навчання професійно орієнтованого англомовного спілкування*: 1) підготовчий етап орієнтування й конкретизації навчального завдання; 2) вибір цілі та відповідного способу дії, який спонукає до виконання завдання; 3) регуляції зусиль і планування (за допомогою і без викладача) самостійної роботи з виконання завдання; 4) рефлексії та керування власною діяльністю: контроль за ходом роботи, самоконтроль проміжного та кінцевого результату, коригування програм виконання, усунення помилок та їх причин. Кожний етап автономного навчання студента узгоджується з відповідними прийомами реалізації (табл. 1).

Таблиця 1

Характеристика етапів автономного навчання майбутнього вчителя математики

Етапи автономного навчання	Прийоми реалізації автономного навчання
1. Підготовчий	пошук додаткової інформації і вибір її джерел, пошук потенційно цікавої інформації і її селекція; антиципація теми, змісту, проблеми тексту; визначення варіанта, що цікавить шляхом співвідношення запропонованого завдання з власними потребами, мотивами, інтересами, досвідом
2. Вибір цілі та способу дій	вибір цілі шляхом оцінки запропонованих альтернатив; вибір режиму виконання завдання: часового інтервалу та режиму концентрації; передбачення можливих зусиль і оцінки власних можливостей при ознайомленні з варіантами вправ
3. Регуляція зусиль і планування	вибір складності завдання шляхом співвідношення своїх знань із визначеним рівнем складності (стандартний рівень, рівень підвищеної складності); вибір ресурсів; вибір необхідного рівня проникнення в текст; вибір форми роботи: індивідуальна, парна, групова; вибір навчальних стратегій
4. Рефлексивний	вибір форми контролю / самоконтролю та порівняння результатів із максимальним балом, із середнім балом групи; співвіднесення очікуваного й отриманого результату, що змінює відношення суб'єкта до власних знань і умінь; оцінювання / самооцінювання; рефлексія як акт самоспостереження, самоаналізу, роздумів над своїми діями у процесі роботи; моніторинг прогресу; рефлексія апробованих особистісних моделей

В умовах автономного навчання професійно орієнтованого англомовного спілкування студентів ЗВО важливого значення набувають вправи, зорієнтовані на самосприйняття, самовизначення, самоаналіз і самооцінку студента. Важливо, щоб виконання завдання сприяло розвитку автономії студента, яка реалізується

за допомогою коректного застосування навчальних стратегій. Систему вправ на розвиток умінь автономного навчання, тобто, співвідношення етапів автономного навчання з групами вправ і змістом завдань, спрямованих на розвиток умінь в автономному навчанні студентів, наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Система вправ на розвиток умінь автономного навчання

Етап автономного навчання	Групи вправ	Зміст завдань
1. Підготовчий	1.1. Визначення доцільності виконання завдання, стимулювання критичності	З'ясуйте, чи уможливить запропоноване завдання досягнення цілей вивчення англійської мови для професійного спілкування, виходячи з Ваших індивідуальних здібностей, навчального стилю, мовної і професійної значущості; оцініть адекватність запропонованого матеріалу / завдання відповідно до ситуації спілкування після його виконання; виконавши завдання, оцініть його доцільність, ефективність та користь

Етап автономного навчання	Групи вправ	Зміст завдань
2. Вибір цілі та способу дій	2.1. Цілепокладання, переформулювання проблеми в ціль	Визначте мету й цілі, яких буде досягнуто в результаті виконання завдань: реалізація комунікативної цілі, повага тих, хто Вас оточує, краще розуміння професії, творча самореалізація, набуття мовних знань, навичок; переформулюйте запропоновані завдання в цілі, сформулюйте цілі виконання завдання, орієнтуючись на бажані результати та необхідні дії
	2.2. Прогнозування результату виконання запропонованого завдання	Наскільки успішно, на Вашу думку, Ви впораєтесь з завданням; спробуйте спрогнозувати можливі труднощі, намагайтеся подолати їх самостійно чи з допомогою викладача
3. Регуляція зусиль і планування	3.1. Фасилітація, оптимізація часу під час виконання завдання, розробка стратегій роботи з навчальним матеріалом, стимулювання завершення виконання початого, вибір засобів виконання / перевірки завдання	Продумайте послідовність, стратегію виконання завдання; спрогнозуйте оптимальний час виконання завдання з урахуванням вашого прогресу, складності завдання, попереднього досвіду; ознайомтеся із завданням, визначте його лінгвістичні особливості, подану в ньому екстралінгвістичну інформацію, розробіть стратегію роботи з цим матеріалом, визначте засоби виконання завдання; скористайтеся мовним, професійним, міжкультурним досвідом своїх одногрупників, поділіться власним досвідом у процесі підготовки до виконання запропонованих завдань
4. Рефлексивний	4.1. Самооцінювання власних дій під час виконання завдання	Самостійно перевірте правильність виконання завдання, доцільність використаних прийомів, методів і форм роботи; чи вважаєте Ви, що час, витрачений на виконання завдання, був використаний раціонально; проаналізуйте свої дії, оцініть, наскільки адекватно Ви реагували на зміст завдання; наскільки Ви були зосереджені в процесі виконання завдання, що Вас відволікало; визначте свої наміри до початку виконання завдання, чи дотримувалися Ви їх у процесі його виконання; визначте, наскільки ефективно і в якому обсязі Ви використали свої здібності та досвід під час виконання завдання
	4.2. Створення позитивного мислення, стимулювання співробітництва, відповідальності	Перелічіть свої досягнення в процесі виконання завдання; аргументуйте переваги власної роботи, порівнюючи її з роботою Ваших одногрупників (менша кількість часу на підготовку, продуктивність оперативної та довготривалої пам'яті, швидкість мовлення, швидкість сприйняття мовлення, грамотність мовлення тощо); порівняйте свої досягнення з досягненнями своїх одногрупників, оцініть якість виконаної роботи, термін виконання, умови виконання роботи

Варто зазначити, що на початковому етапі навчання професійно орієнтованого англомовного спілкування передбачено такі кроки задля оволодіння знаннями про навчальну автономію, індивідуальний навчальний стиль, навчальні та комунікативні стратегії: 1) проведення практичних занять-тренінгів з основ автономного навчання; 2) проведення діагностичного зрізу з метою встановлення індивідуального навчального стилю студента з докладним описом характеристик кожного стилю; 3) ознайомлення студентів із навчальними стратегіями оволодіння мовною та мовленнєвою компетентністю і комунікативними стратегіями використання англійської мови в спілкуванні.

Наведемо приклади вправ із розширення знань і формування навичок автономного навчання професійно орієнтованого англомовного спілкування (Дмітренко, 2020).

Приклад 1. *The handout gives you 10 statements from Sinclair (2000) which constitute 'broadly accepted areas' of learner autonomy. Look at the statements with a partner and fill in the gaps, then check your answers. Answer the questions.*

1. Autonomous learning involves a **w.....ness** on the part of the learner to take responsibility for the learning.

2. The capacity and **w.....ness** of learners to take such responsibility is not necessarily innate.

3. Complete autonomy is an **i.....tic** purpose.

4. There are **d.....s** of learner's autonomy.

5. The degrees of learner's autonomy are unstable and variable.

6. Autonomous learning is not simply a matter of placing learners in situations where they have to be **ind.....nt**.

7. Developing autonomy requires conscious **aw.....ss** of the learning process – i.e. conscious decision-making and reflection.

8. Promoting autonomy is not simply a matter of teaching strategies.

9. Autonomous learning can take place both inside and **ou.....** the classroom.

10. Autonomy is interpreted differently by different **cu.....**

(Keys: independent, degrees, idealistic, teaching, awareness, outside, cultures, willingness)

What is learner autonomy?

Do you agree with all of these?

Which of them do you think are the most important?

Приклад 2. How can a teacher encourage learner autonomy?

Learners can benefit from learner autonomy strategies in their language learning. How can a teacher help with that? Here are five ways:

- 1) talking to students about autonomy and its value;
- 2) encouraging learners to engage in autonomous behaviours;
- 3) getting learners to reflect on their learning;
- 4) using activities in class which promote autonomy;
- 5) setting activities out of class which promote autonomy.

Now match the activities (20 practices) on the worksheet to the five ways of promoting learner autonomy.

Learner Autonomy – Encouraging Learner Autonomy

Five Ways (come from a study by Borg and Al-Busaidi, 2013)				
1. Talking to students about autonomy and its value	2. Encouraging learners to engage in autonomous behaviours	3. Getting learners to reflect on their learning	4. Using activities in class which promote autonomy	5. Setting activities out of class which promote autonomy
20 Teacher Practices as Examples (Borg and Al-Busaidi, 2013)				
A. Going to the library, doing Moodle assignments are part of learning that develops autonomy	B. Cooperative and peer learning is promoted wherever possible	C. Encouraging students to go the extra mile and not be afraid to make mistakes, helps give them the confidence to work by themselves	D. Encouraging them to be more responsible about what they do in class	E. I actively promote learner autonomy in my lessons using worksheets
F. I ask students to tell me the mark they hope to get in their presentations and how they can get that mark	G. I ask them to find out about certain topics and be ready to discuss them in the next lesson	H. I constantly give homework and tasks to be completed and brought back to the classroom	I. I do my best to involve my students in reflection into their individual learning preferences and strategies	J. I encourage them to further their learning of English in situations outside the classroom without help from any teacher
K. I have the class choose which activities they want to do in some cases	L. I negotiate with students on deadlines for homework, topics for speaking as well as readers (if they don't like the reader assigned)	M. I spend quite a lot of time with my students explaining the benefits and the different ways of developing autonomy	N. I talk to them regularly about why we are doing what we are doing and the bigger picture	O. I tell them that knowledge is always available around you, but all that you need are the incentive and the method to find it
P. I try to promote it by not answering the questions they have sometimes and by telling them to go find the answer themselves	Q. I usually encourage them to visit the library and practice different tasks on extensive reading	R. Independent learning projects in the courses I have taught are good examples of promoting learners autonomy	S. Peer assessments of students' work at classroom level is encouraged	T. Sometimes I ask students to tell me what they have learned, what they have found, easy, difficult, and what they should do to improve

(Keys: A4, B2, C2, L2, E4, F2, G5, H5, I2, J2, K4, L4, M1, N4, O1, P4, Q5, R4, S2, T2)

Приклад 3. Match the definitions to the correct word by dragging and dropping the definition on the right to the appropriate word on the left.

1. autonomy / autonomous	a. Something that is regarded as more important than another. / To determine the order for doing things according to their importance
2. take charge	b. To assume control (of something); to take hold of something
3. facet	c. Mental determinations of a desired action or result
4. reflect / reflection	d. To assign; to allot; to distribute; to apportion
5. devoting	e. To be forced out
6. priority / prioritize	f. A schedule or plan showing the times at which certain activities occur or are scheduled to occur
7. allocate	g. To think; to ponder; to meditate; to analyze; / careful thought about one's progress or actions
8. to be squeezed out	h. To fade; to disappear; to decay
9. good intentions	i. Independence / independent
10. wither away	j. Having or showing a strong desire and determination to succeed
11. timetable	k. Giving; dedicating
12. ambitious	l. A particular aspect or feature of something

(Keys: 1i, 2b, 3l, 4g, 5k, 6a, 7d, 8e, 9c, 10h, 11f, 12j)

Приклад 4. Read the text about autonomous learning then fill in each gap with the word or words.

Autonomous Learning

Authors: Cathy Dantec and Judy Jowers

What is meant by “autonomous learning”?

One broad definition of autonomous learning is: “the ability to ...1... of one’s learning” Holec (1981). By the time you get to university, you probably already are an autonomous learner, to at least some degree, and you will have “taken charge of” a proportion of your learning. When you were at school or college you will have found that as you became older, your teachers gave you more choices instead of telling you exactly what to do and when to do it. They expected you to take more responsibility for your work.

Being able to make informed choices and taking responsibility for your own learning activities are two ...2...of learning autonomously. It may be that in the activity above you thought back to an occasion when you decided on your own title for an essay or the topic for a project that you wanted to work on and then completed by a certain deadline. A key word here would be “wanted”: ...3... is vital for successful autonomous learning. Another important element in autonomous learning is feeling confident enough to actually take decisions and act on those decisions. You also need to appreciate the value of ...4... on your learning and deciding whether it has been effective or whether you need to try another approach.

Does autonomous learning mean working on your own?

No, autonomous learning does not mean working on your own. You may well find that you share a problem with another student on your course or even in another discipline. Working with someone else, encouraging each other and talking through difficulties may be the most ...5... and motivating way of working autonomously.

If you have a problem, explaining it to someone else can help to clarify issues. Explaining a concept to someone without shared background knowledge is a very good way of making sure you understand the full implications of the concept.

How can autonomous learning help you?

Being able to work autonomously is a skill highly valued by ...6..., so it may ultimately help you in securing a job. In the short term, it may help you to feel more “in control” of what you are doing: setting your own ...7... and deadlines; organising yourself, your work and your time; ...8... your use of time and your work are some elements of autonomous learning. They can have immediate benefits in being more efficient and effective.

The general area of “Study Skills” may be an area for autonomous learning. Weaknesses in any of the skills given in the activity below will mean you are not working as effectively as you might. ...9... some time to improving study skills will clearly be helpful. Again it may be better for you to work on these skills with someone else, rather than on your own. From the skills below, decide whether there are any you need to improve.

What ...10... rating would you give to the need, from 1 (really need to make changes) to 5 (room for some improvement here but not urgent): 1. Organising yourself and your time. 2. Note-taking. 3. Gathering and using information. 4. Reading. 5. Listening. 6. Writing. 7. Speaking. 8. Remembering. 9. Working with others.

The areas where you need or want to work ...11... may relate directly to your particular subject(s) of study. Here, any autonomous work will increase your confidence and may help you immediately or when it comes to exams or other assessments.

(Keys: 1. take charge, 2. facets, 3. motivation, 4. reflecting, 5. effective, 6. employers, 7. goals, 8. evaluating, 9. devoting, 10. priority, 11. autonomously)

Приклад 5. Read the text “Autonomous Learning”. Then read each question carefully and select the best answer

1. According to the text... (select 4)	2. According to the text... (select 4)
<ul style="list-style-type: none"> a. most learners have not engaged in autonomous learning b. independent learning means autonomous learning c. autonomous learning means taking responsibility for one’s own learning d. autonomous learning means that teachers decide what students study e. autonomous learning entails making decisions f. autonomous learners need not be motivated g. autonomous learning does not require confidence h. autonomous learning builds confidence 	<ul style="list-style-type: none"> a. people will only benefit after spending a long time learning autonomously b. people can set their own goals when they learn autonomously c. people can improve their strengths when learning autonomously d. people can set their own deadlines when learning autonomously e. people can evaluate the benefits immediately when learning autonomously f. people can learn to better evaluate the quality of their time usage when learning autonomously g. will get a job if they learn autonomously h. people can learn more effectively and efficiently when learning autonomously

<p>3. According to the text... (select 4)</p> <p>a. an example of taking responsibility for one's own learning might include deciding on an essay title</p> <p>b. wanting to learn is a very important aspect of autonomous learning</p> <p>c. thinking deeply after completing autonomous learning activities is an important part of succeeding in autonomous learning</p> <p>d. most autonomous learners work alone</p> <p>e. talking with others while learning autonomously may not be helpful</p> <p>f. explaining concepts to others is not an efficient way of fully understanding that concept</p> <p>g. working alone is best as one can encourage oneself constantly</p> <p>h. being an efficient autonomous learner may assist one's future career</p>	<p>4. According to the text... (select 4)</p> <p>a. autonomous learning may include improvement of study habits</p> <p>b. performance on presentations can improve with autonomous learning</p> <p>c. students should rank the study skills that they feel need improvement</p> <p>d. performance on exams can improve with autonomous learning</p> <p>e. 'remembering' is a study skill that can be improved with autonomous learning</p> <p>f. performance on essays can improve with autonomous learning</p> <p>g. students with poor study skills may not be able to master the skills of autonomous learning</p> <p>h. learning study skills is not necessary for efficient autonomous learning</p>
---	---

(Keys: 1.b, c, e, h; 2.b, d, f, h; 3.a, b, c, h; 4.a, c, d, e)

Приклад 6. Drag and drop the steps on the right to the appropriate step on the left to highlight the ten steps needed for successful autonomous learning.

Ten Steps for Successful Autonomous Learning

Step 1	a. Analyse your problems, weaknesses and special interests
Step 2	b. Record your work in a progress file to gain a sense of achievement, motivation, confidence and improved results
Step 3	c. Start the process of planning again. Set another target according to your same or changed needs
Step 4	d. Make a list of your specific weaknesses / interests
Step 5	e. Look at your timetable and allocate a specific time each week for autonomous learning
Step 6	f. Reflect on the work you have done. Decide if what you have done was effective or not and if alternative approaches may be better in future
Step 7	g. Make a realistic study plan with clear aims of minor goals and targets you can achieve. Do not be overly ambitious
Step 8	a. Make autonomous learning a lifelong habit
Step 9	b. Break down general areas of weakness / interests into smaller, more specific weaknesses / interests
Step 10	c. Prioritize your weaknesses / interests from the list you have made

(Keys: 1a, 2i, 3d, 4j, 5e, 6g, 7b, 8f, 9c, 10h)

Приклад 7. What are the conditions for learner autonomy development? Match the conditions with their explanations.

1. Awareness	a. a range of possibilities from which one or more may be selected
2. Motivation	b. the capability of analyzing own experience
3. Choice	c. knowledge or perception of a situation or fact
4. Collaboration	d. having a duty to deal with something or of having control over something or someone
5. Responsibility	e. the action of working with someone to produce something
6. Reflectivity	f. a reason or reasons for acting or behaving in a particular way

(Keys: 1c, 2f, 3a, 4e, 5d, 6b)

Which one is the most realistic to provide?

Which one is the most difficult in Ukrainian context?

Приклад 8. Study the levels of learner autonomy (content, process) and arrange them into logical order from the initial to the high-level autonomy.

Level	Learner action	Content	Process
I.	Awareness	1. Learners create their own goals and objectives	a. Learners make choices among a range of options
II.	Involvement	2. Learners go beyond the classroom and make links between the content of classroom learning and the world beyond	b. Learners create their own tasks
III.	Intervention	3. Learners are involved in selecting their own goals from a range of alternatives on offer	c. Learners become teachers and researchers
IV.	Creation	4. Learners are made aware of the pedagogical tasks and content of the materials that they are using	d. Learners modify / adapt tasks
V.	Transcendence	5. Learners are involved in modifying and adapting the goals and content of the learning programme	e. Learners identify strategy implications of pedagogical tasks and identify their preferred learning styles / strategies

(Keys: I.4e, II.3a, III.5d, IV.1b, V.2c)

Приклад 9. Below is a list of strategies for promoting learner autonomy.

List of Strategies

1. Reflective activities / journal (in and out of class, individually or with others).
2. Learner training (e.g. learning strategies, study skills).
3. Project-based learning.
4. Self access centre with appropriate materials and guidance / training.
5. Writing centre.

6. Tutorial centre.
7. Teacher-student conferences during office hours.
8. E-learning tools.
9. Alternative assessments.
10. Learner generated materials.

Which of these are familiar to you and which are new?

Which of these opportunities for promoting learner autonomy are available in the university? To what extent are they used effectively?

Using the above framework, what kinds of learner action do the opportunities for learner autonomy available in the university promote?

If an activity is not available in the university, do you think it should be introduced? Why or why not?

Are there additional ways of promoting learner autonomy in the university which might be added to the list?

Визначаємо, що навчальна автономія студентів ЗВО є обмеженою й передбачає активну співпрацю студентів і викладача в освітньому процесі та може бути схарактеризована трьома підрівнями: *рецептивним рівнем*, який означає імітацію дій викладача, виконання завдань під його контролем; *репродуктивним рівнем*, який передбачає відтворення засвоєного мовного матеріалу спільно з викладачем у змодельованих ним ситуаціях іншомовного спілкування; *продуктивним рівнем* обмеженої навчальної автономії, тобто застосуванням засвоєних знань, сформованих навичок і умінь у самостійно створюваних комунікативних ситуаціях.

Основним положенням автономного навчання є концентрація всього процесу навчання на особистості студента, надання йому більшої свободи вибору, запровадження суб'єкт-суб'єктної педагогічної взаємодії. Автономне навчання створює платформу для ефективної організації і планування освітнього процесу та є дидактичною моделлю, у якій створюються умови для формування автономії студента. Водночас розвиток навчальної автономії студентів, буде сприяти більш ефективному навчанню професійно орієнтованого англомовного спілкування, оскільки автономне навчання мотивує, стимулює студентів до активної, свідомої освітньої діяльності, посилює ініціативність і відповідальність студентів.

Результати дослідження. Отже, аналіз теоретичних положень і методичних понять дає підстави визначити комплекс умінь автономного навчання професійно орієнтованого англомовного спілкування,

а саме: уміння формулювати цілі та планувати освітню діяльність; методологічні вміння; рефлексивно-оцінювальні вміння; коригувальні вміння, а також етапи автономного навчання професійно орієнтованого англомовного спілкування: підготовчий; вибору цілі та способу дії; регуляції зусиль і планування; рефлексивний. На основі виокремленого комплексу умінь і визначених етапів автономного навчання, розроблено систему вправ на розвиток умінь автономного навчання, а також представлено приклади вправ на розширення знань і формування навичок автономного навчання професійно орієнтованого англомовного спілкування студентів ЗВО.

Перспективи подальших розвідок. Подальшими перспективними напрямками дослідження є інтеграція автономного навчання професійно орієнтованого англомовного спілкування та вивчення фахових дисциплін студентами ЗВО в освітньому процесі.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

- Азимов, Э. Г., & Шукин, А. Н. (2009). *Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам)*. Москва: Икар.
- Дмитренко, Н. Є. (2020). *Автономне навчання професійно орієнтованого англомовного спілкування майбутніх учителів математики* [монографія]. Вінниця: Твори.
- Николаева, С. Ю. (Ред.). (2013). *Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика*. Київ: Ленвіт.
- Nunan, D. (1997). Designing and adapting materials to encourage learner autonomy. In Benson, P., & Voller, P. (Eds.). *Autonomy and Independence in Language Learning* (pp.192–203). London: Longman.
- Sinclair, B. (2000). Learner autonomy: The next phase? In Sinclair, B., McGrath, I., & Lamb, T. (Eds.), *Learner autonomy, teacher autonomy: Future directions*. Harlow: Longman.
- Borg, S., & Al-Busaidi, S. (2013). *Learner Autonomy*. London: British Council.

REFERENCES

- Azimov, E. G., & Shchukin, A. N. (2009). *Novyy slovar' metodicheskikh terminov i ponyatiy (teoriya i praktika obucheniya yazykam)*. Moskva: Ikar.
- Dmitrenko, N. Ye. (2020). *Avtonomne navchannia profesiino oriientovanoho anghlomovnoho spilkuvannia maibutnikh uchyteliv matematyky* [monohrafiia]. Vinnytsia: Tvory.
- Nikolaeva, S. Yu. (Ed.). (2013). *Metodyka navchannia inozemnykh mov i kultur: teoriia i praktyka*. Kyiv: Lenvit.
- Nunan, D. (1997). Designing and adapting materials to encourage learner autonomy. In Benson, P., & Voller, P. (Eds.). *Autonomy and Independence in Language Learning* (pp. 192–203). London: Longman.
- Sinclair, B. (2000). Learner autonomy: The next phase? In Sinclair, B., McGrath, I., & Lamb, T. (Eds.), *Learner autonomy, teacher autonomy: Future directions*. Harlow: Longman.
- Borg, S., & Al-Busaidi, S. (2013). *Learner Autonomy*. London: British Council.

Отримано 26.07.2021 р.

